

ПОШИРЕНІСТЬ ВІЛ-ІНФЕКЦІЇ/СНІДУ І ФАКТОРИ, ЯКІ СПРИЯЮТЬ ЇЇ РОЗВИТКУ

М. Я. Марищук, О. М. Сопель

*Екстрена медична допомога, м. Луцьк
ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет
імені І. Я. Горбачевського МОЗ України»*

У статті проаналізовано поширеність ВІЛ-інфекції/СНІДУ по Україні та Волинській області, а також фактори, що сприяють виникненню даного захворювання.

PREVALENCE OF HIV/ AIDS AND FACTORS THAT CONTRIBUTE TO ITS DEVELOPMENT

М. Y. Maryschuk, O. M. Sopol

*Emergency care, Lutsk
SHEI «Ternopil State Medical University by I. Ya. Horbachevsky of MPH of Ukraine»*

The article analyzes the prevalence of HIV / AIDS in Ukraine and in Volyn region, as well as factors that contribute to the occurrence of the disease.

Вступ. Однією з найактуальніших проблем сьогодення є епідемія ВІЛ-інфекції/СНІДУ, яка охопила більшість регіонів України. Викликає велику стурбованість не стільки кількість ВІЛ/СНІД-інфікованих, скільки швидкість, з якою поширюється інфекція в Україні. Розпочавшись поодинокими випадками інфікування в 1987 р., ВІЛ-інфекція/СНІД поступово поширювалася. З 1995 р. епідемія набула особливо загрозливого характеру, що пов'язано з проникненням вірусу в середовище осіб, які ін'єкційно приймають наркотики, а через них – до усіх інших верств населення.

Поширеність ВІЛ-інфекції серед тих, хто приймає ін'єкційні наркотики, удвічі перевищує світовий показник у 11,5 % і є однією із найвищих показників у Європі. Найбільш уражені області розташовані на сході та півдні України: Донецька, Дніпропетровська, Одеська, Миколаївська, а також Крим [1].

Основна частина. Епідемія ВІЛ/СНІДУ стала одним із найнебезпечніших чинників, які негативно впливають на розвиток особистості та суспільства й охопила майже всі країни, а її наслідки виявилися значно тяжчими, ніж можна було передбачити. Аналіз ситуації в різних країнах свідчить, що це захворювання знищує середню тривалість життя, загострює проблеми бідності та соціальної нерівності.

© М. Я. Марищук, О. М. Сопель, 2015

ВІЛ-інфекція/СНІД – інфекційні захворювання людини, що викликаються вірусами імунodefіциту людини і характеризуються тривалим безсимптомним періодом, лімфаденопатією, ураженням імунної та нервової системи, наявністю опортуністичних і СНІД-асоційованих захворювань, з пандемічним розповсюдженням і 100 % летальністю [2, 3].

Основним джерелом ВІЛ-інфекції/СНІДУ в нашій країні залишаються групи підвищеного ризику: особи, які зловживають ін'єкційними наркотичними речовинами, працівники секс-бізнесу, особи, які перебувають у місцях позбавлення волі, а ланцюжком передавання ВІЛ є особи, які їх оточують та інфікують своїх близьких. Відомо, що шляхами передачі ВІЛ є статевий, парентеральний та передача ВІЛ від матері до дитини. ВІЛ не передається: при дотиках і обіймах, рукостисканнях; через поцілунок; при спільному проживанні в одній квартирі; через їжу, посуд, столові прибори; через постільну білизну, предмети побуту, іграшки; через повітря (чханні, кашлі); при купанні у воді; через ручки дверей, крани, унітази; через гроші; при укусах комах і тварин [4].

На кінець 2014 р. у світі з ВІЛ/СНІДОМ живе більше 37 млн людей, в тому числі 5,5 млн дітей до 15 років. За даними UNAIDS (ООН СНІД), щоденно у світі ВІЛ інфікуються більше 15 тис. людей. СНІД займає

четверте місце в світі серед причин смерті, а серед молоді до 30 років та жінок – перше місце [5].

За даними Державної служби України з питань протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу та інших соціально небезпечних захворювань МОЗ України за період 1987–2014 рр. серед громадян України офіційно зареєстровано 255 976 ВІЛ-інфікованих осіб, у тому числі 71 192 хворих на СНІД, 33 662 померли від захворювання, зумовлених СНІДом [6, 7].

Кількість осіб, які перебувають під медичним наглядом у закладах охорони здоров'я служби профілактики та боротьби зі СНІДом, станом на 01.07.2014 р. становило 144 655 позитивних громадян України (319,7 на 100 тис. населення), у тому числі

32 865 хворих на СНІД (72,6 на 100 тис. населення). Високий рівень поширення ВІЛ традиційно залишається в південно-східних областях України, низький рівень – на заході країни [8, 9].

Відповідно до даних, наведених у таблиці 1, бачимо, що в динаміці по захворюванню спостерігається позитивна тенденція до зниження ВІЛ-інфекції на 1,2 % на 100 тис. населення по Волинській області за 2013–2015 роки. Також у 2014 році порівняно з 2013 роком зменшилася кількість жінок хворих на ВІЛ-інфекції на 10,3 % та дітей віком до 14 років на 28 %. Проте незначно на 6 %, але зросла кількість чоловіків хворих на ВІЛ-інфекції та з'явилися нові випадки вірусу імунодефіциту людини у 2 підлітків, яких не було у 2013 р.

Таблиця 1. Поширеність ВІЛ-інфекції на території Волинської області за 2013–2015 роки на 100 тис. населення

Пацієнти	Волинська обл. 2013 р.	По Україні 2013 р.	Волинська обл. 2014 р.	По Україні 2014 р.	Волинська обл. 9 міс. 2015 р.
Захворювання серед дорослого населення	267 25,7 %	47,6%	264 25,4 %	43,0%	123 11,8 %
Чоловіки	150	–	159	–	–
Жінки	117	–	105	–	–
Діти до 14 р.	56	–	40	–	–
Підлітки	–	–	2	–	–

Аналізуючи поширеність СНІДу на 100 тис. населення на території Волині за 2013–2015 роки, спостерігається зростання даного захворювання на 31,1 % (табл. 2).

Кількість чоловіків хворих на СНІД збільшилася на 64 %, кількість жінок хворих на СНІД зменшилася на 8 %, кількість дітей до 14 р. збільшилася у 2 рази.

Таблиця 2. Поширеність СНІДу на території Волинської області за 2013–2015 роки на 100 тис. населення

Пацієнти	Волинська обл. 2013 р.	По Україні 2013 р.	Волинська обл. 2014 р.	По Україні 2014 р.	Волинська обл. 9 міс. 2015 р.
Захворювання	110 10,6 %	20,6 %	144 13,9 %	22,7 %	97 9,3 %
Чоловіки	59	–	97	–	–
Жінки	51	–	47	–	–
Діти до 14 р.	1	–	2	–	–

Згідно з даними, наведеними у таблиці 3, бачимо, що смертність від СНІДу на 100 тис. населення на

території Волинської області за 2013–2015 роки мала позитивну динаміку, а саме знизилася на 37,5 %.

Таблиця 3. Смертність від СНІДу на 100 тис. населення на території Волинської області за 2013–2015 роки

Волинська обл. 2013 р.	По Україні 2013 р.	Волинська обл. 2014 р.	По Україні 2014 р.	Волинська обл. 9 міс. 2015 р.
62 6,0 %	7,7 %	49 4,7 %	7,3 %	45 4,3 %

Висновки. Враховуючи, що ВІЛ-інфекція/СНІД набула епідемії, тому продовжує залишатися серйозною проблемою для системи охорони здоров'я так і для країни в цілому. Медичні працівники повинні активно пропагувати здоровий спосіб життя серед різних верств населення, а саме акцентувати на запобіганні випадкових статевих зв'язків, на використанні засобів

контрацепції, боротьбі з наркоманією. Для ефективної протидії епідемії ВІЛ/СНІДу необхідні узгоджені спільні зусилля уряду та суспільства. У цих зусиллях не існує нас та їх, не існує багатих та бідних – існує лише спільний для усіх ворог, що не має кордонів і загрожує усім народам.

ЛІТЕРАТУРА

1. Профілактика передачі ВІЛ від матері до дитини. Діагностика, лікування та соціально-психологічна підтримка людей, які живуть з ВІЛ / В. М. Запорожан, М. Л. Аряєв, Н. В. Котова, О. О. Старець. – К., 2010. – 119 с.
2. Новосад Л. С. Шкірні та венеричні хвороби / Л. С. Новосад, В. В. Лабінський. – К. : Здоров'я, 2000. – 179 с.
3. Запорожан В. М. ВІЛ-інфекція і СНІД / В. М. Запорожан, М. Л. Аряєв. – К. : Здоров'я, 2004. – 13 с.
4. ВИЧ-инфекция: клиника, диагностика и лечение / под ред. В. В. Покровского, Т. Н. Ермак, В. В. Беляевой, О. Г. Юрина. – М. : ГЭОТАР Медицина, 2000. – 496 с.
5. Баранова Н. Соціально-економічні наслідки епідемії ВІЛ/СНІДу в Україні: прогнозування, моделювання, оцінка / Н. Баранова // Україна: аспекти праці. – 2006. – № 1. – С. 19–25.
6. Інструкція з впровадження порядку добровільного консультування і тестування на ВІЛ-інфекцію (протоколу)

у протитуберкульозних, дерматовенерологічних та наркологічних закладах охорони здоров'я (затверджена наказом МОЗ України № 446 від 06.07.2006 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.moz.gov.ua>

7. Міжнародний Альянс з ВІЛ/СНІДу в Україні. Статистика [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.aidsalliance.kiev.ua>

8. Про заходи щодо організації профілактики передачі ВІЛ від матері до дитини, медичну допомогу і соціальний супровід ВІЛ-інфікованих дітей та їх сімей : наказ МОЗ України, МОН України, Міністерства у справах сім'ї, молоді та спорту України, Державного департаменту з питань виконання покарань № 740/1030/4154/312/614а від 23.11.2007 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.antiaids.org/ru/hiv-aids/ukraine/1545/4208>

9. Національна стратегія тристороннього співробітництва з протидії ВІЛ/СНІДу у сфері праці [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ilo.org>

Отримано 22.10.15